

Budgetforlig 2020: Bæredygtig vækst

Aabenraa, den 27. september 2019

Der er indgået et budgetforlig mellem Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Konservativ Folkeparti, Slesvigsk Parti og Socialistisk Folkeparti.

Budgetforliget for budget 2020 er bygget op omkring vores ambitioner i vækststrategien Sund Vækst 2018-2030. Det indbefatter et fokus på, at Aabenraa Kommune udvikler sig til et endnu bedre sted at bo, vokse op, arbejde og drive virksomhed i. De seneste års brede budgetforlig med tydelige prioriteringer af velfærd og digitalisering over en flerårig periode udgør et solidt grundlag for at arbejde videre med en ansvarlig og bæredygtig vækst.

Resumé

I vækststrategien har vi forpligtet os til at arbejde med FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. I dette års budgetforlig er der en klar prioritering af økonomi, der kan omsættes til en bæredygtig dagsorden. Vi er bevidste om vores ansvar i forhold til globale udfordringer. Prioriteringen af bæredygtighed i det kommende års budget er vores bidrag i den sammenhæng.

Vi har i de sidste mange år investeret betydeligt i nye og ombyggede skoler, nye daginstitutioner og udvikling af landdistrikter. De sidste par år og i 2020 er der afsat betydelige midler til digitalisering i folkeskolen. Det følger vi nu op med et reelt løft på driften på folkeskoleområdet, der kan mærkes i alle skoler.

Og med dette budgetforlig har vi taget hånd om et fremtidigt problem og endvidere understøttet strategien om at skabe attraktive faciliteter i Campusområdet. Det gør vi ved at afsætte midler til en ny svømmehal til erstatning af den udtjente svømmehal.

Baggrund

Det sene folketingsvalg og den udskudte proces omkring økonomiaftalen for 2020 har medført, at dette års budgetforlig er blevet til under særlige omstændigheder, hvor det økonomiske grundlag først meget sent har været på plads.

I foråret 2019 blev der vedtaget en ny økonomisk politik gældende for 2020-2023 med henblik på at kunne håndtere den manglende udligningsreform og stigende usikkerhed på indtægtssiden. Udover at sikre grundlaget for fortsat økonomisk vækst bidrager den økonomiske politik til en ansvarlig kontrolleret nedbremsning i tilfælde af et stød til indtægtssiden af det kommunale budget. Konkret medfører det, at kommunens kassebeholdning kan anvendes som forsikring det første budgetår, imod at der lægges en plan for tilpasning af udgiftsniveauet det efterfølgende år. Det har vist sig nødvendigt at bruge kassebeholdning som forsikring.

Det er afgørende for forligsparterne, at budgetforliget holder sig inden for rammerne af den økonomiske politik. Det indbefatter, at resultatet af ordinær drift i 2020 er mindst 60 mio. kr., at der kan tages 20 mio. kr. af kassebeholdningen for at skabe balance mellem udgifter og indtægter, en anlægsramme på mindst 80 mio. kr., en låneoptagelse der ligger under landsgennemsnittet og en ultimo kassebeholdning som udgør mindst 50 mio. kr., såfremt kassen anvendes til at finansiere et indtægtsstød.

Resultatet af økonomiaftalen og den nye økonomiske politik samt vores stærke økonomiske udgangspunkt medfører, at der er et råderum at prioritere på såvel drift som anlæg i 2020. Parterne erkender imidlertid, at den økonomiske situation ikke er til at

lave varige løft, da den økonomiske usikkerhed de kommende år er for stor. Helt i tråd med intensionerne i dette års økonomiaftale medfører budgetforliget en nedbringelse af kommunens kassebeholdning og dermed også nedbringelse af kommunernes samlede likviditet.

Når det er sagt, glæder parterne sig over, at det i budgettet for 2020 er lykkedes at fastholde serviceniveauet på de store velfærdsområder og tilmed sikre, at udgifterne som følge af den demografiske udvikling følger med opgaven.

Der er tale om et budgetforlig gældende for 2020. For så vidt angår de elementer, som rækker flere år frem, særligt på anlægsområdet, vedkender parterne sig ansvaret herfor.

Konkret indbefatter budgetforliget følgende økonomiske oversigt, hvor den blå farve illustrerer, at den økonomiske politik er overholdt.

Spillerum 5B	2020	2021	2022	2023
Indtægter	-3.961.854	-3.943.171	-4.030.321	-4.103.321
Driftsudgifter incl. renter	3.873.432	3.935.968	4.045.236	4.142.830
Resultat af ordinær drift	-88.421	-7.202	14.915	39.509
Anlæg incl. jordforsyning	93.000	90.000	100.000	120.000
Resultat	4.579	82.798	114.915	159.459
Netto lån (låneopt./afdrag)	4.000	11.771	26.515	26.461
Finansforskydninger	-18	-18	-18	-18
Påvirkning kassebeholdning	8.561	94.551	141.412	185.902
Forventet kassebeholdning ult. 2019	-117.800			
Investeringsstrategier mv.	58.260	-12.450	-6.261	-4.382
Forventet ult. Kassebeholdning*	-50.979	31.122	166.272	347.841
* træk på 50 mio. kr. i 2020 som indtægtsstød.				

Som det fremgår af tabellen, er der et overskud på ordinær drift på 88,4 mio. kr. i 2020 helt i overensstemmelse med målsætningen i den økonomiske politik. Vi bruger samlet 8,56 mio. kr. af kassebeholdningen over det første år og har godt 50 mio. kr. i kassebeholdning ultimo 2020.

Indtægter

Dette års økonomiaftale indeholder i hovedtræk finansiering af et løft på 1,7 mia. til styrket velfærd, en omlægning af værdighedsmilliarden til bloktilskud, et finansieringstilskud i 2020 på 3,5 mia. kr. og en finansiering af forhøjelse af anlægsrammen med 1,3 mia. kr. i forhold til 2019 til i alt 19,1 mia.

Til trods for at økonomiaftalen indfrier en række forudsætninger herunder særligt finansieringstilskuddet ender Aabenraa Kommune med samlet set at tabe indtægter i rammen for 2020 på omkring 50 mio. kr.

Dermed bringes bestemmelsen i den økonomiske politik om at kassefinansiere et indtægtsstød op til 50 mio. kr. i anvendelse for 2020 med henblik på at skabe balance mellem udgifter og indtægter. Parterne erkender, at konsekvensen heraf er, at der skal lægges en plan for at nedbringe udgiftsniveauet med tilsvarende 50 mio. kr. de efterfølgende i år.

Det er først og fremmest det kriterie i udligningsmodellen, som kompenserer kommuner med fald i befolkningstallet, der rammer Aabenraa Kommune hårdt. Da befolkningstallet primo 2019 er 29 borgere højere i forhold til primo 2014 taber vi alene på denne post 50 mio. kr. i 2020 ifht. 2019.

Vi er glade for hver eneste borger i Aabenraa Kommune, men resultatet er absurd. Aabenraa er dog ikke den eneste kommune, der oplever disse meget voldsomme udsving. På den baggrund forventes en snarlig reform af udligningssystemet, der kan tage hånd om de åbenlyse fejl og samtidig sikre statens medansvar i at skabe en bedre balance i rammevilkårene for landets kommuner.

Også i år har vi skullet bekymre os over, om kommunerne ville blive tilgodeset med finansieringstilskuddet i Økonomiaftalen. Det er derfor glædeligt, at årets økonomiaftale indeholdt en videreførelse af finansieringstilskuddet, 54 mio. kr. for vores vedkommende.

På den positive side kan vi også glæde os over, at såvel selskabsskatterne som øvrige skatter giver et højere indtægtsgrundlag i 2020 end i 2019, men det er på ingen måde i nærheden af at kunne opveje tabet på tilskudssiden.

Som følge af den økonomiske situation er parterne enige om, at såfremt efterårets finanslov vil betyde merindtægter for Aabenraa Kommune, så vil disse skulle underlægges en særskilt politisk drøftelse med henblik på ikke at dobbeltfinansiere initiativer indeholdt i dette budgetforlig. En undtagelse herfor er, at midler til folkeskoleområdet i finansloven tilføres ubeskåret til folkeskoleområdet.

Vi har historisk set haft en systematisk underbudgettering af indtægterne og udelukkende brugt KL's skøn for indtægterne i overslagsårene. Ved budgetlægningen for 2017 indførte vi en risikobaseret indtægtspulje, som skulle dække over forventningen om, at Aabenraa Kommune fortsat ville modtage engangstilskud.

Vi har indarbejdet en risikopulje på 54 mio. kr. i 2021 og de efterfølgende år svarende til størrelsen af det finansieringstilskud, vi har modtaget i 2021. Forligsparterne erkender, at dette er en anden væsentlig risiko, som vil kunne medføre, at balancen i 2021 budgettet forværres yderligere og vil skulle reetableres.

Endvidere er parterne enige om at opgøre målsætningerne i den økonomiske politik eksklusiv investeringsstrategierne KIK II og KIJS på beskæftigelsesområdet og Aabenraa-modellen på børne- og familieområdet. Hertil kommer engangspuljen på 13,3 mio. kr. som er mindreforbruget fra regnskab 2018 samt adgangen til at kassefinansiere et indtægtsstød på op til 50 mio. kr., der ligeledes holdes ude af målsætningerne i den økonomiske politik.

Drift

Folkeskolen i Aabenraa Kommune skal have et økonomisk løft. Det er alle parter enige om. Der afsættes en ramme på 5,56 mio. kr. årligt svarende til 1.000 kr. pr elev. Der er tale om et varigt løft, der er til fri disposition på den enkelte skole.

Med henblik på at afdække mulighederne og kvalificere en investeringsmodel omkring inklusion på folkeskoleområdet afsættes 0,55 mio. kr. i 2020.

Derudover er parterne enige om at prioritere engangsforslaget om at motivere eleverne i folkeskolen til i højere grad at vælge praksisfaglige uddannelser gennem kompetenceudvikling af lærere og linjefagsuddannelse. Der afsættes 2 mio. kr. i 2020.

Kommunerne har igennem flere år modtaget en særskilt ramme til ældreområdet benævnt Værdighedsmilliarden. I budget 2020 er Værdighedsmilliarden omlagt til bloktilskud. Med henblik på at fastholde serviceniveau og en række prioriterede indsatser i regi af Social- og Sundhedsudvalget herunder øget dimensionering af sosu-området tilføres området 1,6 mio. kr. årligt.

I forbindelse med godkendelse af den økonomiske politik blev der etableret en engangspulje i 2020 finansieret af det realiserede mindreforbrug i 2018 på i alt 13,3 mio. kr. Parterne er enige om at prioritere en væsentlig del af disse midler til investeringer og tiltag omkring bæredygtighed.

På den baggrund prioriterer parterne en ramme i 2020 på 2,35 mio. kr. til energioptimering og rådgivning herom på kommunens institutioner. Tilsvarende afsættes en ramme på 1 mio. kr. til støtte af bæredygtige indkøb i erkendelse af, at bæredygtige indkøb i nogle tilfælde er dyrere end traditionelt indkøbte produkter. Konkret handler det om merudgiften til anskaffelse af el- og hybridbiler.

Endelig afsættes en pulje på 5 mio. kr. under Økonomiudvalget til investeringer i klimasikring og andre klimavenlige tiltag. Parterne har en forståelse af, at der under denne pulje anvendes midler til at ansætte en grøn tovholder, der i samarbejde med bl.a. erhvervslivet, civilsamfundet, uddannelsesinstitutionerne m.v. samt de ressourcer, som kommunen allerede råder over, vil kunne påtage sig en koordinerende funktion i forhold til kommunens fremtidige rolle som initiativtager. Derved kan mulighederne for at udvikle kommunens bæredygtige profil rent faktisk komme kvalificeret i spil. Alle fagudvalg vil i denne pulje kunne søge finansiering til projekter og indsatser, der har et bæredygtighedsfokus. Puljen etableres som en kategori 2 med overførselsadgang uden loft.

Af de resterende midler til engangsinvesteringer er parterne enige om at afsætte 1,450 mio. kr. til ombygning af Aabenraa Musikskole, 0,6 mio. kr. til Ipad's i den kommunale dagpleje, 0,198 mio. kr. til en helhedsplan for Fladhøj Idrætsanlæg, 1 mio. kr. til udskiftning af gadelys og 0,4 mio. kr. til et screeningsprojekt af spædbørn. I forhold til sidstnævnte har Socialstyrelsen udbudt en pulje til projekter med samme formål. I det omfang Aabenraa Kommune modtager støtte fra puljen, tilføres de afsatte 0,4 mio. kr. cykelstipuljen.

Igennem 2019 har der været behandlet en række sager, hvor den økonomiske håndtering i alle sager er blevet henlagt til budgetprocessen for 2020. På den baggrund er parterne enige om at afsætte 1,6 mio. kr. til finansiering af merudgiften til befording af børn til Fjordskolen i Kruså i 2020. Endvidere genopfyldes rammen til udvendig bygningsvedligehold i 2020 med i alt 1,120 mio. kr. I samme kategori afsættes 0,1 mio. kr. til at fortsætte det udvidede tilsyn med overnatningsforhold i Padborg. Ordningen evalueres efter 1 år.

Med henblik på at indfri ambitionsniveauet omkring kommune- og lokalplansarbejdet afsættes 1,1 mio. kr. i 2020 til ansættelse af yderligere 2 medarbejdere. Endvidere afsættes 0,55 mio. kr. i 2020 til ansættelse af 1 medarbejder med særlig fokus på planlægning inden for grøn energi og håndtering af jordfordeling.

Flere kommuner har allerede digitaliseret deres byggesagsarkiv til fordel for alle involverede aktører i en byggesag. Parterne er enige om at afsætte 3,75 mio. kr. til at digitalisere Aabenraa Kommunes byggesagsarkiv. Det er forventningen, at det vil skabe en oplevelse af bedre service for kommunens borgere og ikke mindst håndværkere. Samtidig vil det frigøre en del ressourcer i byggemyndigheden når der ikke skal bruges tid på at fremfinde materiale både til borgere, håndværkere og til egen sagsbehandling.

De senere års budgetforlig har indeholdt en prioritering af midler til cykelstier i Aabenraa Kommune. Parterne er enige om at tilføre cykelstipuljen 1 mio. kr. i 2020. Puljen udmøntes i Teknik- og Miljøudvalget.

Parterne er derudover enige om at afsætte 0,5 mio. kr. til belægningsarbejde/asfalt omkring kommunale og selvejende bygninger, der kan forbedre adgangsforhold for handicappede og gangbesværede. Puljen udmøntes i Teknik- og Miljøudvalget.

På dagtilbudsområdet er parterne enige om at genindføre ordningen om økonomisk støtte til pasning af børn i eget hjem. Kriterierne herfor fastlægges nærmere i Børne- og Uddannelsesudvalget. Der afsættes 1 mio. kr. i 2020. I det omfang ordningen kan indføres til et mindre beløb, tilgår resten af rammen cykelstipuljen.

På kulturområdet er parterne enige om at medfinansiere 0,25 mio. kr. til en projektmedarbejder, der skal etablere en udstilling i regi af Told- og Skattemuseet.

Parterne er enige om at supplere de allerede afsatte 0,35 mio. kr. til genopstilling af Telemuren i 2020 og afsætter derfor ekstra 0,55 mio. kr.

Bygningerne vedr. Rødekro Skole overdrages til Økonomiudvalget. I erkendelse af behovet for at forhindre en "spøgelsesbygning" afsættes 0,5 mio. kr. i 2020 til en forundersøgelse af mulighederne for anden anvendelse af arealet omkring den tidligere Rødekro skole. I forundersøgelsen afdækkes mulighederne for at etablere dels ældreboliger og dels kommunens hjælpemiddeldepot, der i dag har til huse i lejede lokaler.

Parterne anerkender at forsamlingshusene i Aabenraa Kommune har en række vedligeholdelsesmæssige udfordringer. Med henblik på at understøtte den frivillige indsats

med at holde liv i forsamlingshusene afsættes 0,5 mio. kr. i 2020 til vedligeholdelsesopgaver i forsamlingshuse. Midlerne udmøntes i fagudvalget.

Der afsættes 0,5 mio. kr. i medfinansiering for at fonden bag Sønderjyllandshallen kan søge eksterne midler til at finansiere et nyt scenehejs.

Anlæg

Sidste års budgetlægning på anlægsområdet lagde sporene til en række væsentlige investeringer med flerårigt sigte i Aabenraa Kommune. Som konsekvens af den økonomiske politik for 2020 gennemførte Byrådet i april 2019 en periodisering af investeringsoversigten for perioden 2019-2022. Denne periodisering og prioritering af anlægsinvesteringer for netto 80 mio. kr. ligger til grund for yderligere prioriteringer i dette års forlig.

Som følge af økonomiaftalen er der finansiering til at løfte anlægsrammen i 2020 med yderligere 13 mio. kr. og hertil kommer et ikke prioriteret beløb i anlægsrammen i 2022 på ca. 35 mio. kr.

Parterne er enige om at afsætte midler svarende til 50 mio. kr. i 2022 og 2023 til nyopførelse af en svømmehal i Aabenraa placeret i relation til Arena Aabenraa. I 2020 og 2021 afsættes midler til at levetidsforlænge den nuværende svømmehal.

Parterne er enige om at prioritere 2,785 mio. kr. til nedrivning og tilpasning af bygningsmasse på Bolderslev Skole. Der afsættes endvidere 0,5 mio. kr. til etablering af tumlesal til de mindste børn i den eksisterende skolebygning.

Parterne er enige om at prioritere 1,55 mio. kr. netto til brandsikring af plejeboliger, boenheder mv. Der er tale om boliger opført efter almen boliglov og udgiften skal dække den kommunale andel af tilpasningerne.

Med henblik på permanent etablering af hjælpemiddeldepot afsættes 5 mio. kr. i hhv. 2022 og 2023 eventuelt ved anden anvendelse af den tidligere Rødekro Skole. Der henvises i den sammenhæng til midler afsat til forundersøgelse på driften og konklusionen heraf.

Parterne er enige om at øge rammen til grundkapitalindsat til investeringer i almene boliger. Der afsættes 3 mio. kr., der sammen med det afsatte beløb i 2019, reserveres til Fjordbakkerne, så der i alt er afsat 8,4 mio. kr. til dette projekt. Derudover afsættes 2,3 mio. kr. i 2020 til etablering af 12 boliger på Barsøvænget i Løjt.

Der afsættes 1 mio. kr. i 2020 til at understøtte etablering af en multibane i Hjordkær. Der er tale om medfinansiering og anerkendelse af den frivillige indsats, men realiseringen af projektet medfører fondsstøtte. Såfremt det ikke sandsynliggøres inden udgangen af 2020 at projektet kan gennemføres, falder de afsatte midler tilbage til fornyet prioritering.

Parterne er endvidere enige om at sikre færdiggørelsen af projektet vedr. ny motorvejsafkørsel i form af 1,1 mio. kr. øremærket til en cykelsti på Rødekrovej Vest.

De seneste 2 år har der været afsat midler til at arbejde med en mobilitetsplan. En mobilitetsplan er vigtig for Aabenraa Kommune. Den viser sammenhæng og muligheder for al mobilitet. Den forsøger at kortlægge mobilitetsvaner og kan derfor påvirke fremtidige mønstre for både private, det offentlige og erhvervslivet. Med planen sættes fokus på udmøntning af mobilitetsfremmende indsatser på trafikområdet, kobling af forskellige transportformer, cykelfremmetiltag, trafikkoordinering, positiv adfærdspåvirkninger, og mere bæredygtige løsninger. Her vil 5G teknologien spille en vigtig rolle for især erhvervet omkring Padborg mv. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2020.

Der reserveres 1,5 mio. kr. på anlægsrammen i 2022 til renovering af Bylderup friluftsbad. Det er tale om medfinansiering idet en forudsætning for projektets tilblivelse er at Bylderup friluftsbad selv rejser en væsentlig del af finansieringen.

Endelig er parterne enige om at afsætte 65.000 kr. til etablering af et hegn omkring småbørnslegepladsen i Genforeningshaven med det formål at børnene sikkert kan anvende legepladsen.

Fremtiden

Der er tale om et budgetforslag, som danner grundlag for fortsat at følge ambitionerne i Sund Vækst herunder særligt fokus på bæredygtighed og samtidig sikrer en ansvarlig økonomiske opbremsning henset til usikkerheden omkring konsekvenserne af en udligningsreform de kommende år.

Der er ligesom de forrige år indbygget en risikopulje på indtægtssiden i overslagsårene, som indregner det forventede finansieringstilskud som Aabenraa Kommune har modtaget de seneste år. Endvidere er betingelsen i den økonomiske politik, at udgiftsniveauet tilpasses i overslagsårene svarende til det kassefinansierede træk i 2020. I det omfang tilskuddene ikke opnås fremadrettet eller en ny udligningsmodel ikke kompenserer fuldt ud, er parterne indstillet på at tage et fælles ansvar herfor ved næste budgetlægning.

Parterne er enige om, at de kun i fællesskab fremsætter ændringsforslag, eventuelt med afsæt i høringssvar fra Seniorrådet, Handicaprådet og HMU samt behovet for aftaleoverholdelse på landsplan i forbindelse med den faseopdelte budgetlægning.

Dato:

Thomas Andresen (V)

Kirsten Nørgård Christensen (V)

Ejler Schütt (DF)

Erwin Andresen (S)

Rasmus Elkjær Larsen (C)

Karsten Meyer Olesen (A)

Michael Christensen (F)